

תעשה בבקר... ועשירית האיפה סלת למנחה בלולה בשמן כתית רביעת ההין. עלת תמיד העשויה בהר סיני לריח ניחח אשה לה'. ונסכו רביעת ההין לכבש האחד בקדש הסך נסך שכר לה'. מדוע "העשויה בהר סיני" נאמר בין מנחת הנסכים לבין היין? על פי האמור הדבר מתיישב יפה, שהמנחה נהגה כבר בסיני והיין לא. חיזוק נוסף לדבר ממדרש רבה הנ"ל: "ושתה בלב טוב יינך - זו פרשת נסכים, מהו כי כבר רצה וגו'?" זו הכנסת ישראל לארץ".

סיכום

דעת ר' ישמעאל שבמדבר לא קרבו נסכים, אלא רק בבמת ציבור בארץ, ודעת ר' עקיבא שבמדבר קרבו נסכים, ובארץ אף בבמת יחיד. נראה שלר' אליעזר דעה ממוצעת: במדבר – כר' עקיבא, ובארץ – כר' ישמעאל.

רש"י סובר שגם לדעת ר' ישמעאל היו נסכים במדבר בקרבן ציבור. תוס' מפקפקים בדבר, ויתכן שגם הם מודים לרש"י לגבי קרבן התמיד, ונחלקו עמו רק לגבי שאר קרבנות הציבור. קיימת מחלוקת בשאלה האם היו נסכים בקרבנות הנשיאים, ויש שהסבירו על פי רש"י שהנסכים היו לעולות בלבד כי נמסרו לציבור ('שאלת הכהנים תורה').

במשך חכמה הציע שמנחת הנסכים נהגה אף במדבר, וממילא גם בבמת יחיד, והמחלוקת בסוגיה עוסקת בין בלבד. חידוש זה מיישב קשיים שונים בסוגיה.

מערכה רצג. דם חטאת שנתקבל בשתי כוסות (קיא,ב-ק"ב,א)

בפנים ואחר כך בחוץ? הרי הנשאר בכוס הוא שיריים! ועונה, שהמשנה סוברת כרבי נחמיה (ק"ב), שהנותן את שירי הדם בחוץ חייב.

הגמ' ממשיכה ושואלת, אם המשנה סוברת כר' נחמיה – מדוע בסיפא, כשהדם נזרק משתי כוסות והשנייה מהן בחוץ, הזורק פטור? ומשיבה, שהכוס השניה אינה נחשבת לשיריים, אלא לכוס דחוייה, כדעת תנא קמא דרבי אלעזר ברבי שמעון בברייתא המובאת בפרק שלישי (לעיל לד,ב). התנאים בברייתא שם דנים במקרה שהכהן קיבל את דם החטאת בארבע כוסות ונתן את כל מתנות החטאת מכוס אחת, מה דין הדם שבשאר הכוסות: רבי אלעזר ברבי שמעון סובר שדינו כשיריים, הנשפכים ליסוד, ואילו תנא קמא סובר שכוסות אלו דחוייות, ויש לשופכן לאמת המים שבעזרה. הגמ' מסבירה, אפוא, שגם לדעת משנתנו שאר הכוסות הן דחוייות, וזהו מקור ההבדל בין כוס אחת לשתיים².

נסכי כל קרבנותיהם (בפרט יובן הדבר יותר אם נאמר ש"מנחתם" מוסב על הכבשים בלבד, ולא על כלל העולות). בעל 'שאלת הכהנים תורה' בסוגיה כאן מסביר זאת על פי חילוקו של רש"י בין יחיד לציבור: הנשיאים רצו להביא נסכים, ולכן מסרו את העולות לציבור, כדי שתהיינה עולות ציבור הטעונה נסכים, אבל אין הציבור מביא שלמי נדבה, ולכן הוקרבו כשלמי יחיד בלא נסכים¹⁵.

משך חכמה: הכל מודים שמנחת הנסכים קרבה כבר במדבר

במשך חכמה (במדבר שם) הציע ("אם נאמר", ובניגוד לדבריו באור שמח הנ"ל) הסבר אחר למנחת הנשיאים, המהווה חידוש בסוגיה כולה: המחלוקת על הנסכים היא באשר ליינן בלבד, והכל מודים שמנחת הנסכים קרבה אף במדבר ובבמת יחיד. יש לציין בהקשר זה, שמנחת הנסכים והיין אינם מעכבים זה את זה (מנחות פ"ד מ"א).

בפשטות, מפרשת הנסכים קשה למצוא יסוד לחילוק זה, שחלק מהם כבר היה במדבר וחלק אחר התחדש מהכניסה לארץ. עם זאת, ההבחנה בין הסולת והשמן לבין היין עשויה להסביר את קרבנו של מנוח, שנאמרה בו מנחה ולא הוזכר ניסוך, וכן את מנחת התמיד ביום השמיני למילואים, ממנה הקשינו לעיל על תוס'. ראייה של ממש לחילוק זה יש בדרשתו של רבי הנ"ל מ"ב בקדש הסך נסך שכר", שהרי פסוק זה עוסק ביינ¹⁶. יתירה מזו: ניתן להסביר כך את מהלך הפסוקים בפרשת התמיד (במדבר כח,ד-ז): "את הכבש אחד

כפי שנתבאר במערכות הקודמות, החיוב על שחיטה והעלאה בחוץ הוא דווקא בדברים הכשרים להקרבה בפנים. משנתנו (קיא,ב) עוסקת בחיוב על זריקת דם חטאת בחוץ. המשנה מבדילה בין מקרה שהכהן קיבל את הדם בכוס אחת¹, לבין מקרה שהכהן קיבל את הדם בשתי כוסות: כאשר הדם נתקבל בכוס אחת – כל הדם ראוי להינתן בפנים, וגם אם כבר ניתן מקצת ממנו בפנים – חייבים על נתינה ממנו בחוץ. לעומת זאת, כאשר הדם נתקבל בשתי כוסות, אם נתנו כבר מדם זה בפנים – אין חייבים על נתינת דם מהכוס השניה בחוץ.

הגמרא והמפרשים מבארים את טעם ההבדל בין שני המקרים, ויש לברר את הדברים ופסק ההלכה הנובע מהם.

סוגיית הגמרא

הגמ' שואלת, מדוע יש חיוב על כוס אחת כשנתן ממנה

1. כוס במשנה ובגמרא מוזכר בלשון זכר, אולם במערכה זו (למעט ציטוטים) נקטנו בלשון המקובלת כיום, שכוס היא מין נקבה.

2. לפי גירסת השטמ"ק (אות ב) הגמ' אף אומרת שרבי נחמיה הוא התנא החולק על רבי אלעזר ברבי שמעון בברייתא שם.

15. על פי זה הסביר גם מדוע עולות הנשיאים קדמו לחטאות: העולות נמסרו לציבור, ועולת ציבור קודמת לחטאת יחיד (דיון על כך במערכה רכב).

16. אם כנים הדברים, אפשר שדעת רבי (מנחות מד,ב) שהנסכים קודמים לסולת היא לשיטתו כאן, שקדושת הנסכים חמורה יותר, שהרי אינם בבמה.

בחוף פטור, בהתאם לפירושו הנ"ל, שר' נחמיה סובר ששיריים הפנימיים מעכבים (וכן פסק המאירי ביומא ס,ב וסנהדרין לד,ב, וכן משמע בראב"ד להלן). אולם אם ר' נחמיה נוקט שחייבים על השיריים בחוף אף על פי שאינם מעכבים – הרי לכאורה סתימת משנתנו מכרעת כמותו להלכה, היות שאין לנו סתם משנה המנוגדת לכך (ואפילו אם נאמר שתנא קמא במשנה הקודמת חולק על ר' נחמיה – הרי זו "מחלוקת ואחר כך סתם – הלכה כסתם").

אמנם רב פפא (לח,ב) אומר על שלוש המתנות האחרונות בחטאת, שדינן כמתנה הראשונה ("כתחילתן") לעניין חיובן בחוף, ומשמע שאם היו כשיריים ("כסופן", עיין שם) היו פטורים, כלומר, שנקט בפשטות שלא כר' נחמיה, אפילו לפי הבנת הסוגיה בפרק רביעי בשיטתו. אבל אפשר שלא בא רב פפא להכריע, אלא לומר שאילו שלוש המתנות היו נחשבות כשיריים – היה דינן תלוי במחלוקת ר' נחמיה וחבריו, אבל מכיוון שהן כמתנה הראשונה לעניין זה – הכל מודים שחייבים עליהן.

חטאת שדמה התקבל בשני כוסות. כהן אחד פונה למזבח לתת את ארבע מתנותיה על הקרנות. כהן שני פונה החוצה לזרוק מדמה מחוף למקדש. החיוב על הזריקה בחוף תלוי בשתי שאלות: האם יש חיוב על זריקת שיריים, והאם זריקת כל המתנות מכוס אחת עושה את הדם שבכוס השניה לשיריים או לדחוי. לפי גרסת הרמב"ם חייבים על זריקת הכוס השניה.

פסיקת הרמב"ם בשתי כוסות: אחת בפנים ואחת בחוף – חיוב

הרמב"ם פוסק (הל' מעשה הקרבנות יט,ג): "המקבל דם חטאת בכוס אחד, נתן ממנו בחוף וחזר ונתן בפנים – חיוב על הניתן בחוף, שהרי כולו ראוי ליקרב בפנים. ואם נתן

תוס' (ד"ה אלא) מבארים, שאת הרישא כשלעצמה אין הכרח להעמיד כר' נחמיה, שכן ניתן היה לפרש את "נתן בפנים וחזר ונתן בחוף" במתנות הדם הראשונות, שנתן חלקן בפנים וחלקן בחוף, ובמקרה זה אף חכמים החולקים על ר' נחמיה מודים שחייבים עליהן בחוף, כפי שנאמר בגמ' (לח,ב, וראה מערכה צה). אולם הגמ' הוכרחה לפרש שמדובר בשיריים כדי להסביר את הסיפא, כי הדין שכוס אחת עושה את חברתה דחוייה נאמר רק כאשר נתן מכוס אחת את כל המתנות, כמבואר בגמ' לד,ב.

השיריים שעליהם דיבר רבי נחמיה

יש אי בהירות בשאלה על שיריו של איזה קרבן דיבר ר' נחמיה ומה טעמו. במשנה (ק"ב) אומר ר' נחמיה באופן סתמי: "שירי הדם שהקריבו בחוף חייב", וניתן להבין שמדובר בשירי כל הקרבנות³. וטעמו מבואר בברייתא (קיא,א), שהוא משווה את השיריים להקטרת האברים, שלמרות שאינה מעכבת – חייבין עליה בחוף. אולם ר' יוחנן (שם) מסביר שטעמו מפני ששיריים מעכבים, והגמ' מתרצת בהתאם לכך את הברייתא. הגמ' מסיקה שר' נחמיה דיבר על שירי החטאות הפנימיות בלבד, שבהן מצאנו דעה שהם מעכבים, מה שאין כן בחיצוניות, שאינן מעכבות, ולכן אף ר' נחמיה מודה שהנותן מהם בחוף פטור (רש"י ד"ה וכי תניא ההיא ורמב"ם בפירושו למשנה פי"ג מ"ו).

לעומת זאת, בגמרא בפרק רביעי (לח,ב-לט,א) נראה בבירור שר' נחמיה מדבר גם על שירי הדם של החטאות החיצוניות (עיין רש"י לח,ב ד"ה שירי הדם), למרות שאינן מעכבות (כפי שהגמ' שם לט,א שואלת בפשטות: "ומחשבה מועלת בהן?" וכו').

תוס' שם (ד"ה הא מני) מתקשים בסתירת הסוגיות, ומתרצים בשתי דרכים: האחת, שאלו סוגיות חלוקות: הסוגיה בפרקנו סוברת שר' נחמיה חייב רק בפנימיות, ומשום שלדעתו הן מעכבות, והסוגיה שם סוברת שר' נחמיה חייב אף בחיצוניות, למרות שאינן מעכבות; ונראה שזוהי שיטת רש"י (על פי הדיבורים הנ"ל). השניה (עיין גם בתוס' ביומא ס,ב ד"ה תנא), שגם הסוגיה בפרקנו סוברת שר' נחמיה חייב אף בחיצוניות, אלא שלדעתה הוא סובר שבפנימיות השיריים מעכבים, ולכן החשיב את שפיכת השיריים וחייב עליהם גם בחיצוניות.

נראה שלשאלה זו יש חשיבות לפסק ההלכה: אם סברת ר' נחמיה נובעת מדעה ששיריים מעכבים – מסתבר שאין הלכה כמותו, שכן כמה תנאים סוברים ששיריים אינם מעכבים כלל, וסתם משנה בפרק חמישי (מז,א) כמותם: "שירי הדם... אם לא נתן – לא עיכב", ובהכרעה בין סתמי המשניות יש לנקוט כ"סתמא דרבים" (סנהדרין לד,ב). ואכן, הרמב"ם (הל' מעשה הקרבנות יט,ד) פוסק שהזורק שיריים

כלל הזכרו שיריים בחטאת דווקא (עיין תוס' נגב, ד"ה העולה). אך בתוספתא (זבחים פי"ב ה"ה) מובאת מחלוקתו של רבי נחמיה אפילו לגבי שירי דם העולה.

3. כך דקדקו תוס' (לט,א ד"ה הא) מלשון המשנה, שמדובר גם על שיריים חיצוניים, אבל יתכן שכוונתם לחטאת בלבד, ואין בכך דוחק בלשון המשנה, כי בדרך

ב,ו), הוא רק במקרה שדם זה ניתן מתוך כלים אחרים (חידושי ר' חיים הלוי, הל' מעשה הקרבנות יט,יג; צפנת פענח, הלכות כלאיים עמוד 23)⁵.

פירוש הסוגיה לפי דרך זו: הסברה שהמתנות האחרונות נחשבות כשיריים היתה פשוטה לגמ', ועל כן הקשתה "שיריים נינהו", והעמידה את המשנה כר' נחמיה. המשפט "סיפא אתאן לתנא קמא דראב"ש" פירושו: לפי ראב"ש הכוס האחת עושה את השניה שיריים, ולכן כאן היה ראוי לפטור לדעת רבנן דר' נחמיה, אבל מכיוון שכוס עושה את חברתה דחוייה, כאשר נתן מן הראשונה את כל המתנות, וכאן לא נתן – לא שייך שתידחה, ומאידך גם שיריים איננה, ולכן הנותן מהן בחוץ חייב לכל הדעות⁶.

הסבר זה קשה, שכן גם בהלכה שלפנינו כותב הרמב"ם: "הזורק מקצת מתנות בחוץ – חייב", ומשמע שכך הדין גם בקיבל הדם בכוס אחת, ונתן בחוץ את המתנות האחרונות. עוד הקשה החזון יחזקאל (זבחים יב,ה) מסברה: מה בכך שמתנות אלו אינן מעכבות, הלא כיוון שהן ראויות להינתן בפנים – ראוי להתחייב עליהן בחוץ!⁷

כמה אחרונים ביארו את דברי הרמב"ם בדרך אחרת: הוא עוסק בשיריים, כדעת תוס' בפירוש הסוגיה, ולכן פטר את הזורק שיריה בחוץ, מאחר שאין הלכה כר' נחמיה. אולם בשתי כוסות, מאחר שכוס עושה את חברתה דחוייה – חייבין עליה בחוץ, מכיוון שפסול 'דחוי' הוא כמו קרבן שהיה פסולו בקודש, שחייבים על הקרבנות בחוץ (משנה לעיל קט,א), משום שהיה ראוי לבוא אל אהל מועד לפני שנפסל. לעומת זאת, בשירי הדם – אין חייבים עליהם בחוץ, שכן סיבת הפטור בהם איננה משום שהם פסולים, אלא משום שכבר נעשית מצותם (מרכבת המשנה; אבן האזל; מקדש דוד סימן כז,ד)⁸.

סיכום

במשנה נאמר, שהנותן דם מכוס אחת בפנים ולאחר מכן בחוץ – חייב על מה שנתן בחוץ, אולם הנותן מכוס אחת בפנים ומכוס אחרת בחוץ – פטור. הגמ' מסבירה שהמשנה עוסקת בשיריים, והרישא בשיטת ר' נחמיה, המחייב על זריקתם. לעומת זאת בשתי כוסות פטור, כי הדם שבכוס השניה דחוי. נמצא שעל פי החולקים על ר' נחמיה יש לפטור בשני המקרים, וכך דעת הראב"ד להלכה.

1. סיפא, אלא רק לומר בניחותא שהסיפא אינה דווקא כשיטת ר' נחמיה. באחרונים הנ"ל לא טרחו לפרש את הסוגיה בהתאם לפירושם ברמב"ם, כי לא ראו את גרסת הרמב"ם במשנתנו, ור' חיים הלוי אף כתב שהסוגיה מתפרשת כרש"י ותוס' לעניין השיריים, והרמב"ם כתב כאן דין אחר מזה המופיע במשנה ובגמ'.

2. בפרט תמוה שהגמ' תקשה "שיריים נינהו" בפשטות, כאילו מובן מאליו שמתנות אלו חשובות כשיריים.

3. אף הר"י קורקוס הזכיר סברה זו, שאפילו אם הכוס דחוייה – חייב עליה, מאחר שמתחילה לא היתה דחוייה. גם הנוקטים בדרך זו לא הכירו את גירסת הרמב"ם במשנתנו, ולפיכך יש מהם שהאריכו לבאר מדוע הרמב"ם נטה מהדין השנוי במשנה (ראה אבן האזל), וכאמור, על פי המשנה בכתב ידו הדבר ברור מדוע פסק כן.

ממנו בפנים וחזר ונתן בחוץ – פטור, מפני שהן שיריים. אבל אם קיבל בשני כוסות, בין שנתן שניהן בחוץ, או אחד בחוץ ואחד בפנים, או אחד בפנים ואחד בחוץ – הרי זה חייב. הפסק ברישא נובע בפשטות מפסקו הנ"ל, שהזורק שיריים בחוץ פטור. אולם הפסק בסיפא תמוה: מדוע פסק שלא כמשנתנו, הפוטרת באחד בפנים ואחד בחוץ? גם מסברה אין זה מובן: הרי כשקיבל בשתי כוסות דין הכוס השניה גרוע משירי כוס אחת, שהיא דחוייה. ובשלמא אילו היה הרמב"ם פוסק כר' נחמיה, שהזורק שיריים חייב, וגם כר' אלעזר בר' שמעון, שכוס אחת עושה את חברתה שיריים, היה זה מובן; אך הרמב"ם פסק ברישא כאן שלא כר' נחמיה, ואף פסק (בהל' פסולי המוקדשין ב,כא) שלא כראב"ש. אכן, הראב"ד השיגו, וכתב ש"זה אינו כלום", והוסיף שאפילו לדעה שכוס עושה את חברו שיריים – אינו ראוי בפנים, כלומר, שקיימא לן דלא כר' נחמיה.

האחרונים התחבטו מאד בפירוש דברי הרמב"ם והתאמתם לסוגיה, והר"י קורקוס והזבח תודה שיערו שהיתה לרמב"ם גרסה אחרת במשנה. אכן, במשנה שבכתב יד הרמב"ם (במהדו' הרב קאפח) הנוסח הוא: "אחד בפנים ואחד בחוץ – חייב", וכן בהמשך, לגבי מפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה: "אחת בפנים ואחת בחוץ – חייב"⁴.

לפי גרסה זו, לא מובנת שאלת הגמרא משתי כוסות, שהרי הדין שווה בכוס אחת ובשתי כוסות, שאם זרק בפנים ואחר כך בחוץ – חייב, ואם כן היתה הגמ' צריכה להעמיד גם את הסיפא כרבי נחמיה, ובצירוף שיטת ראב"ש שכוס עושה את חברו שיריים, ולכן חייבים עליהם.

בביאור שיטתו של הרמב"ם נחלקו המפרשים לשתי דרכים עיקריות: יש מסבירים, שהרמב"ם עוסק במתנות הדם הראשונות, ולא בשיריים. כאשר נתן מכוס אחת מקצת המתנות בפנים, שאר הדם שבכוס, שאין מתנותיו מעכבות, נחשב כשיריים, והנותן ממנו בחוץ פטור. אבל בשתי כוסות שנתן מתנה מאחת מהן – הכוס השניה אינה שיריים, כיוון שלא נתן ממנה כלל, ועם זאת גם אינה דחוייה, כיוון שלא נתן עדיין את כל המתנות מהכוס הראשונה, ועדיין הוא יכול לתת את שאר המתנות מהכוס השניה. לפיכך הנותן ממנה בחוץ – חייב. החיוב על שלוש המתנות בחוץ, שנאמר בגמ' (לח,ב) ונפסק ברמב"ם (הל' פסולי המוקדשין

4. כך גם גירסת המשנה בכת"י תימני של הגמרא, ראה ב'מקורות וציונים' לרמב"ם מהדו' פרנקל, הל' מעשה הקרבנות שם, וראה מלאכת שלמה על המשנה, שהביא גירסה זו ותמה עליה.

5. יש הבדל מסוים בין סברותיהם: ר' חיים הלוי נוקט שמיד בנתינת המתנה הראשונה נעשו השאר שיריים במובן מסוים. הצפנת פענח כותב שנתנית בחוץ היא העושה אותן לשיריים. יש להעיר, שכבר הרדב"ז פירש שבסיפא הרמב"ם עוסק במי שלא נתן מהכוס הראשונה את כל המתנות, אך לא ביאר כיצד תתישב הרישא לפי זה, ונראה מדבריו שהרישא עוסקת במי שנתן את כל המתנות.

6. מסתבר, לפי זה, שהרמב"ם לא גרס "אי רבי נחמיה" וכן "והאמר רבי נחמיה שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב", ולא באה הגמ' להקשות על סתירה בין הרישא

פוסק שהזורק מהכוס השניה בחוץ – חייב. האחרונים תמהים על הרמב"ם, שכן דבריו מנוגדים לנאמר במשנה; אך הרמב"ם גרס בסיפא של המשנה שהעושה כן חייב. בטעם הדבר נחלקו אחרונים: יש סוברים שחייב משום שדם זה דחוי ופסול, וזהו פסול שנוצר בקודש, ולכן חייבים עליו, ככל פסולי המוקדשין שהעלם בחוץ (מרכבת המשנה וסיעתו). ויש סוברים שהרמב"ם מדבר על מתנות הדם הראשונות, ולכן בסיפא הדם שבכוס השניה לא נדחה; וברישא מתחדש שבכוס אחת, אפילו אם נתן מקצת המתנות – השאר נחשבות כשיריים לענין העלאתן בחוץ (ר' חיים הלוי).

בשיטת ר' נחמיה קיימים שלושה הסברים: האחד, שחייב על שיריים בחוץ בחטאות הפנימיות בלבד, ומשום שלדעתו הם מעכבים (הסוגיה בקיא, א, על פי רש"י והרמב"ם). השני, שחייב אפילו בחטאת חיצונית, משום שבפנימית השיריים מעכבים (הסוגיה בקיא, א לפי תוס'). השלישי, שחייב אפילו על שיריים החיצוניים ואף על פי שאין שיריים המעכבים (הסוגיה בפרק רביעי לפי רש"י). על פי ההסבר השלישי אפשר שהלכה כמותו, משום שמשנתנו כמותו ולא מצינו משנה החולקת על כך.

הרמב"ם פוסק בכוס אחת שהזורק משיריה בחוץ פטור, משום שאין הלכה כרבי נחמיה, ואילו בשתי כוסות הוא

חטאות המתות והקרבתן בפנים ובחוץ (קיא,ב-קייב,א)

קרבת חטאת אינו בא בנדבה, ואם יש לפנינו קרבן חטאת שאין אפשרות לכפר בו – אי אפשר להקריבו. בדרך כלל, קרבן שאין מה לעשות בו – ייפדה כשיפול בו מום, ודמיו ילכו לנדבה, לקניית עולות לקרבן. אולם בחטאת נאמרה הלכה למשה מסיני, שחמשה מיני חטאות ימותו, ואפילו נפל בהן מום – אין פודין אותן, והן: ולד חטאת, תמורת חטאת, חטאת שמתו בעליה, חטאת שאבדה והתכפרו בעליה באחרת ואחר כך נמצאה, ושאבדה ועברה שנתה (תמורה כא,ב-כב,א). ומכיוון שכך, המקריב חטאת זו בחוץ – פטור עליה, כי איננה ראויה להתקבל בפנים כלל.

כאשר החטאת שאבדה נמצאה קודם שהתכפרו בעליה באחרת וכעת שתיהן לפניו, אם יקריב אחת מהן מדעת עצמו – השניה תמות, כדין חטאת שכיפרו בעליה באחרת. אולם, אם ימלך בבית הדין, יורו לו להקריב את זו שהפריש ראשונה, והשנייה תרעה עד שיפול בה מום ותיפדה, כי יש בה רק ריעותא אחת, שהתכפרו בעליה באחרת, והיא לא אבדה (הל' פסולי המוקדשין ד,ג). לאור דינים אלו, מה שנאמר במשנתנו "אחת בפנים ואחת בחוץ – פטור" הוא כשלא נמלך בבית דין, אבל אם נמלך, והקריב את הראשונה בפנים – חייב על השניה בחוץ, כי היא ראויה לרעייה, כדלהלן (תוס' ד"ה הא).

אם מלכתחילה הפריש שתי חטאות לאחריות, כלומר, שאם אחת מהן תאבד – יתכפר בשניה, הרי השניה מיועדת מלכתחילה לשמש לעולה, שתרעה ודמיה יפלו לבדק הבית. לפיכך, גם לאחר שהוקרבה הראשונה כחטאת – חייבים על השניה בחוץ, מפני שהיא ראויה לעולה בפנים. ואף על פי שרק דמיה היו מיועדים לנדבה, ולא שתקרב היא עצמה, מכל מקום, מאחר שניתקה לרעייה (שהורו בית דין שתרעה, עיין רש"י ד"ה כדרב הונא וה,ב ד"ה שניתק וד"ה ניתק) – כבר כשרה היא לעולה אפילו אם ישחטנה סתם. במה דברים אמורים? בחטאת הנשיא, שהיא זכר, הכשר לעולה, אבל חטאת נקבה ששחטה בחוץ באופן זה – פטור, כי איננה ראויה להתקבל בפנים.